

12. Spr. 2182. द्वादश° MBu. 3, 8070. 8072. 10464. 8, 424. 13, 6550. 14, 2850. 2859. 13, 375. HARIV. 6244. VP. bei Muir, ST. I, 86, N. 58. Verz. d. Oxf. H. 29, b, 3. Buāg. P. 9, 9, 23. Mārk. P. 97, 30. PAÑĀT. 30, 18 (wo mit der ed. Bomb. °वैर्षिक्यनावृष्टि: zu lesen ist). त्रयोदश° MBu. 7, 9088. पञ्चदश° PAÑĀT. 101, 5. षोडश° Verz. d. Oxf. H. 261, a, 15. विंशति° JĀĒN. 2, 24. ऊनदि° M. 3, 68. बङ्ग° Buāg. P. 9, 7, 6. षड्वर्षिका (!) Verz. d. Oxf. H. 121, b, No. 243, Cl. 4. Auch mit Steigerung des Vocals im vorangehenden Worte; vgl. त्रै°. — 2) eine best. Pflanze, n. AK. 2, 4, 5, 16. H. an. MED. f. ई RĪĀN. im ÇKDr. — Vgl. दश°, द्वादश°, दि°, पञ्च°, पूर्व°, बङ्ग°, महावर्षिका.

वैर्षिक्य (von वैर्षिक) 1) adj. jährlich: कर् Abgabe, Tribut Buāg. P. 10, 3, 19. — 2) n. die Regenzeit: वसिष्ठस्याश्रमे पुण्ये वैर्षिक्ये समुवास ह R. 7, 31, 2.

वैर्षिला f. Hagel ÇABDAĪ. im ÇKDr.

वैर्षुक (von वर्ष्) adj. regnend ÇKDr. und Wilson. Wohl fehlerhaft für वर्षक.

वैर्ष्य adj. von वृष्टि gaṇa संकाशादि zu P. 4, 2, 80.

वैर्ष m. patron. des Gobala TBa. 3, 11, 8, des Barku (oxyl.) ÇAT. Ba. 1, 1, 4, 10. 14, 6, 10, 8. wird von den Comm. auf वृष्टि, वृषन् und वृक्ष zurückgeführt.

वैर्षि m. patron. s. WEBER, Ind. Str. 2, 380.

वैर्षिकै m. patron. von वृक्षिका gaṇa शिवादि zu P. 4, 1, 112.

वैर्षिवृद्ध adj. nach dem Comm. = वृक्षिवृद्धेऽपि ज्ञातः KAUS. Br. 7, 4 in Ind. St. 2, 308.

1. वैर्षियै (von वृष्टि) m. patron. Çuśha's TBa. 3, 10, 15. Kēkitāna's MBu. 6, 3715. Kṛṣṇa's BHAG. 1, 41. 3, 36. PAÑĀT. 3, 8, 7. 4, 3, 130. N. pr. des Wagenlenkers Nala's, der später in die Dienste Rūpārṇa's tritt, MBu. 3, 2281. 2292. 2297. 2640. f. ई 1, 4401. 3, 4914. 7, 2503. 12, 16. 14, 1839. 1846. m. pl. das von Vṛṣṇi abstammende Geschlecht, — Volk 2, 1844. 3, 804. 16, 134.

2. वैर्षिय (vom vorhergehenden) adj. zu Kṛṣṇa in Beziehung stehend, ihn betreffend MBu. 12, 7652. 7654.

वैर्ष्य (von वृष्टि) m. patron. ÇAT. Ba. 3, 1, 4, 4.

वैर्ष्यण (von वर्ष्मन्) adj. zu oberst befindlich KAUC. 23.

वैर्ष्यायणि (von वृष) m. patron. P. 4, 1, 155. VĀrtt. N. pr. eines Grammatikers Nir. 1, 2. Verz. d. Oxf. H. 160, a, 28. — Vgl. वैर्षायणि.

1. वैल (spätere Form für वार; auch बाल geschrieben; die Bomb. Ausgg. des MBu. und Buāg. P. बाल) m. n. gaṇa अर्थ्यादि zu P. 2, 4, 31. SIDDH. K. 230, b, 8. 1) m. Schweifhaar, bes. Rosshaar (Schweif); = कुत्तल, कच, केश, शिरारूह AK. 2, 6, 2, 46. TRIK. 3, 3, 401. H. 568. an. 2, 502. MED. I. 39. HALĪJ. 2, 375. = रोमन् H. c. 127. = अश्वपुच्छ und श्वपुच्छ (अश्वस्य करिणश्च बालधिः) H. an. MED. अश्वबाला: TS. 6, 2, 4, 5. 7, 5, 25, 1. AV. 9, 7, 8. बालदिकमणोपस्कम् feiner als ein Haar 10, 8, 25. 3, 22. 10, 1. 12, 4, 7. ÇAT. Br. 3, 4, 4, 17. 6, 3, 4. बालमात्रादसंभिन्नः 8, 3, 4, 1. दामन् 5, 3, 4, 10. KĀTJ. ÇA. 13, 3, 30. गो: GOM. 4, 8, 14. बालेषु काचाना-व्यप्ति TBa. 3, 9, 4, 4. Nir. 1, 20. 11, 31. बाला: पशूनाम् M. 8, 234. MBu. 1, 1194. बालान्कृत्तान्पुच्छमाश्रितान् 1237. 13, 3348. 3798. R. 7, 37, 2, 37. Suçr. 1, 28, 6. 18. 93, 16. 100, 4. 2, 90, 6. वक्त्रेशवालरोमाणि (वाजिनः)

VI. Theil.

ad Çik. 6, 5. कृत्त° MBu. 1, 1192. बाल° 1236. 7, 959. 8, 2348. सूत्रम-क्त्रेशवाल (वाजिनः) VARĀH. BṚH. S. 66, 1. किरति बालान् (वाजिनः) 93, 11. 67, 3. Buāg. P. 10, 12, 9. 37, 3. चमरीबालमार MEGH. 34. Spr. 2636. देव-शर्मणः किल बालहेतोः सृष्टाः VARĀH. BṚH. S. 72, 1. KATHĪS. 39, 42. वत्स-र्यास्त्रिहृयन्या बालः Ind. St. 3, 436. बाललेशो ऽपि व्याघ्राणां पत्स्याङ्गी-वितरानये Spr. (II) 1. KATHĪS. 82, 41. 43. 45. 106, 25. fg. शुनः 49, 21. श्व° 19. गोबाला: M. 8, 250. JĀĒN. 1, 185. 3, 60. °प्रथिता P. 4, 3, 151. Schol. मुबाल adj. von einem Elephanten VARĀH. BṚH. S. 67, 7. बङ्गबालता च-मर्मा: 72, 2. am Ende eines adj. comp. f. छा gaṇa क्रोडादि zu P. 4, 1, 56. — 2) m. Haarsieb VS. 19, 88. ÇAT. Br. 12, 7, 2, 11. 8, 2, 14. KĀTJ. ÇA. 14, 1, 27. 19, 2, 8. — 3) m. n. eine Art Andropogon (ह्रीविर: vgl. केश) AK. 2, 4, 2, 10. TRIK. 3, 3, 401. H. an. MED. RATNAM. 121. Suçr. 1, 72, 4. 238, 15. 344, 5. VARĀH. BṚH. S. 77, 7. — 4) f. छा und ई gaṇa बल्लादि zu P. 4, 1, 45. a) बाला α) Kokosnuss (wegen ihrer Fasern so genannt). — β) Gelbwurz (vgl. शिफा). — γ) eine Art Jasmin MED. — b) बालो α) eine Art Schmuck. — β) = मेध्य H. an. MED. — Vgl. उर्ध्वबाल, गोबाल, गो-बाल, दीर्घबाला, दुर्बाल, प्रबाल, मणिवाल, रङ्गु°, लोह°. — 2. बाल n. angeblich so v. a. पर्वन् (zur Etymologie von सिनीबाली) Nir. 11, 31.

बालक (von 1. बाल) 1) m. Schweif eines Pferdes oder Elephanten H. an. 3, 75. fg. MED. k. 129. — 2) m. n. eine Art Andropogon H. 1138. MED. HALĪJ. 2, 467. R. GOM. 2, 83, 30. Suçr. 1, 139, 9. 2, 416, 19. 431, 3. 433, 15. 16. 21. ÇĀṆG. SĀM. 2, 2, 35. 37. VARĀH. BṚH. S. 77, 5. 9. 13. 28. — 3) m. f. n. Fingerring MED. k. 129. 137. — 4) m. n. Armband (vgl. वलय) ebend. — 5) f. बालिका a) Sand (vgl. बालुका) TRIK. 3, 3, 35. H. an. MED. k. 129. — b) eine Art Ohrschmuck TRIK. H. 636. H. an. MED. — c) das Rauschen der Blätter TRIK. (wo पिञ्जाला st. पिञ्जे ना zu lesen ist). H. an. MED. — Vgl. वारि°.

वैलखित्य 1) adj. मल्ला: oder रस्य: heissen die in der RV.-Saṃhitā nach 8, 48 aufgenommenen eilf (oder nach SĀJ. zu AIR. Ba. acht) Lieder AIR. Ba. 3, 15. 6, 24. der Abschnitt wird in den Hdshrr. als वैलखित्यम् bezeichnet ँच. ÇA. 8, 2, 3. ÇĀṆKH. Ba. 30, 4. 8. PAÑĀT. Ba. 13, 11, 3. 14, 5, 4. ÇĀṆKH. ÇA. 12, 6, 12. Roth, Zur L. u. G. d. V. 33. °खित्या: Verz. d. Oxf. H. 36, a, 8. °खित्याष्यसंकिता Buāg. P. 12, 6, 59. स° KĀRANAYĪHA in Ind. St. 1, 61. दशती वैलखित्यकाम् 3, 276. — 2) m. pl. Bez. gewisser daumengrosser Rishi, die in Beziehung zur Sonne zu stehen scheinen, SĀJ. zu AIR. Ba. a. a. O. Ind. St. 3, 236, a. MAITRĀJUP. 2, 3. TAITT. ĀR. in Ind. St. 1, 78. MBu. 1, 1385. fg. 2863. 7683. 2, 437. 3, 174. 10903. 7, 8728. 12, 13564. 13, 442. 681. 4121. 5604. 6488. fg. R. 1, 51, 27 (32, 26 GOM.). 3, 10, 2 (नवे ऽन्ने प्राप्ते पूर्वसंचितान् त्याजिनः Comm.). 39, 30. 4, 40, 60. विरराज — बाल-खित्यैरिवोष्मान् RAGH. 13, 10. KATHĪS. 12, 142. Buāg. P. 3, 12, 43. 4, 1. 39. 5, 24, 17. 6, 8, 38. 12, 11, 49. MĀRK. P. 18, 49. 32, 24. fg. 106, 52. SAH-YADARÇANAS. 99, 2. Verz. d. Oxf. H. 310, a, 30. °खित्याश्रम 32, b, 27. fg. °कृता धर्मा: 266, b, 24. °खित्येश्वरतीर्थ 67, a, 37. — 3) f. छा Bez. gewisser Ishṭakā TS. 5, 3, 3, 5. ÇAT. Br. 8, 3, 4, 1. 7. 10, 4, 3, 16. KĀTJ. ÇA. 17, 9, 8. — Zur Etymologie vgl. ÇAT. Br. 8, 3, 4, 1. AIR. Ba. 6, 24. Als Eigennamen vermuthlich so v. a. eine kahle Stelle in den Haaren habend, glatzköpfig, jedoch mit spottendem Nebensinn, da बाल eigentlich nicht von mensch-

60*